

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 01 / 09 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС

Напрямок підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво*

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>2209</u>
<u>Жильцов</u> (підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 <u>16</u> р.

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної роботи.

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічний живопис» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*».

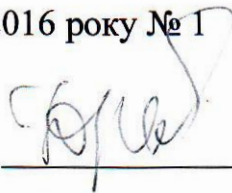
Розробник:

викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
Жиров В.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «29» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Опис навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	19
V. Система поточного та підсумкового контролю	21
Рекомендована література.....	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Академічний живопис» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який укладено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану для галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*» освітнього рівня першого (бакалаврського) денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Академічний живопис», складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Під час занять студенти набувають ґрунтовних теоретичних знань та практичних вмінь з технології «Академічного живопису», вивчають закони побудови живописного твору, технологічні особливості матеріалів.

Основні форми організації навчальної роботи – в аудиторії, за натурою, під контролем педагога, а також самостійно: за натурою, з пам'яті.

Курс «Академічний живопис» має практичне спрямування.

Мета курсу — професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів, технології живопису і здатного до самостійного творчого вирішення завдань педагогічної образотворчої діяльності. Знання з «Академічного живопису» закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Завдання курсу:

- надати знання теоретичних основ дисципліни «Академічний живопис»;
- навчити практичних навичок роботи у техніки олійного живопису;

Під час практичних занять та самостійної роботи, використовуючи набуті знання з «Академічного живопису», студенти **набувають умінь та навичок:**

- виконувати з натури, по пам'яті та за уявою твори у техніки олійного живопису;
- спираючись на знання з «Академічного живопису», уміти вірно та виразно промоделювати форму;
- використовуючи знання виражальних засобів «Академічного живопису», виконувати самостійну роботу в різних жанрах образотворчого мистецтва;
- володіти науковою та мистецькою термінологією.

Програма передбачає послідовне вивчення матеріалу шляхом виконання різних завдань з натури, що є важливою ланкою в опануванні предмета.

Вивчення природи в процесі виконання живопису має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових, світлотіньових та кольорових співвідношень. Вся система навчання «Академічного живопису» повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з природи та короткочасних етюдів. Кожне наступне завдання ускладнюється методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів та способів зображення. Кожне наступне завдання ускладнюється відповідно рівню розвитку студентів.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- теоретичну підготовку з основ «Академічного живопису»;
- практичну роботу – навчальні завдання, короткочасні етюди;
- навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт.

Викладання «Академічного живопису» зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

В процесі навчання викладач повинен зосередити увагу студентів на вирішенні завдань програми, формуючи у них професійний і культурний рівень майбутнього фахівця.

Після завершення курсу навчання студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з предмета «Академічний живопис»;
- вміти застосовувати їх для втілення творчого задуму в художньо-образну структуру композиції;

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, здійснення самостійної роботи студентів.

При складанні програми навчальних завдань за організаційну одиницю було взято 2 навчальні години (одна навчальна година дорівнює 40 хв.).

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Академічний живопис»

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)	
3 семестр	4 семестр	Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво Шифр та назва напрямку підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво* Освітній рівень перший (бакалаврський)	Нормативна	
Кількість кредитів, відповідних ECTS:			Рік підготовки: 2-й	
4	3		3 семестр	4 семестр
Змістових модулів:			Аудиторні заняття:	
2	2		68 год.	76 год.
Загальна кількість годин:			Практичні:	
120	90		68 год.	76 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:			Самостійна робота:	
Аудиторних:			16 год.	8 год.
4	4		Модульний контроль:	
Самостійної роботи студентів:		6 год.	6 год.	
2	2	Семестровий контроль: 30 год.		
		Підсумковий контроль:		
		екзамен		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		п	с.р.	м.к.	с.к.
3 семестр.					
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою маскою лева.	16	16			
Тема 2. Натюрморт в неглибокому просторі.	16	16			
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою маскою людини.	16	16			
Тема 4. Велика гіпсова голова (гризайль).	20	20			
Разом за змістовим модулем 1:	68	68			
Змістовий модуль 2.					
Тема 1. Нескладний осінній натюрморт.	8		8		
Тема 2. Натюрморт в ускладнених умовах освітленості.	8		8		
Разом за змістовим модулем 2:	16		16		
Усього годин у 3 семестрі:	120	68	16	6	30

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			с.к.
		п	с.р.	м.к.	
4 семестр.					
Змістовий модуль 3.					
Тема 1. Голова натурника (гризайль).	16	16			
Тема 2. Голова натурника.	24	24			
Тема 3. Голова натурниці.	24	24			
Тема 4. Голова натурниці в головному уборі.	12	12			
Разом за змістовим модулем 3:	76	76			
Змістовий модуль 4.					
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою.	8		8		
Разом за змістовим модулем 4:	8		8		
Усього годин у 4 семестрі:	90	76	8	6	

III. ПРОГРАМА

3 СЕМЕСТР

Семестр є перехідним до зображення голови людини. У натюрморти вводяться ускладнення: написання кольором білих гіпсових форм, розширення просторового оточення, незвичне освітлення. Поетапно освоюється форма голови як об'ємна і симетрична. Після етюдів натюрмортів з введенням форм низького і високого рельєфу (гіпсового орнаменту, гіпсової маски) пишеться етюд гіпсової голови гризайльлю.

Вивчення форми голови людини в живопису йде з деяким відставанням за часом від її вивчення в малюнку. Це виправдано: пізнання нової форми краще починати зі знайомства з її конструкцією; конструкцію ж пізнають насамперед в малюнку.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1.

Натюрморт з гіпсовою маскою лева. (16 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Головним предметом в натюрморті є гіпсова маска лева, її потрібно уважно виліпити кольором, передавши пластичні якості і матеріальність гіпсу. Маска повинна бути переконливо написана з урахуванням перспективи і нахилу. І композиція етюду, і малюнок, і колірне рішення повинні виявляти естетичність маски та натюрмарту в цілому.

Основне завдання цього етюду це написати білий гіпс в живописному середовищі. Важливо показати чутливість білій поверхні гіпсу до кольорових впливів, залежність його колірною відтінку від оточення і освітлення.

Ще одним завданням є передача простору в натюрморті. Маску, що знаходиться на дальньому плані натюрмарту, важливо «посадити» в глибину. Для цього потрібно вірно визначити світлість білого гіпсу, його тональні відношення з оточенням, ступінь чіткості кордонів всіх предметів натюрмарту.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 2.

Натюрморт в неглибокому просторі. (16 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Натюрморт має тематичний характер. Предмети знаходяться не на натюрмортному столику, а природно розташовуються в середовищі.

В етюді більш широко, ніж зазвичай, захоплюється простір навколо

предметів. Це вимагає особливої уваги до композиції - потрібно знайти гармонійне співвідношення елементів інтер'єру з натюрмортом.

Незважаючи на те що в композицію етюдів увійде лише частина інтер'єру, потрібно буде вирішувати ті ж завдання, які виникають при зображенні інтер'єру. Наприклад, буде потрібно вміння працювати великими відносинами: щоб переконливо передати об'єм інтер'єру, необхідно точно передати колірні відношення які утворюють його площини, а також колірні зміни (розтяжку) кожної площині. Важливим завданням етюдів є передача простору з урахуванням лінійної і повітряної перспективи. Повітряна перспектива повинна бути передана зміною кольору предметів, пом'якшенням їх кордонів і ослабленням контрастів від переднього плану в глибину.

Це і наступне завдання можна написати з використанням імприматури. Вірно знайдений колір імприматури дозволить відразу створити середовище. У заданому середовищі потрібно буде збудувати простір та об'єм предметів в ньому.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 3.

Натюрморт з гіпсовою маскою людини. (16 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Гіпсова маска вносить в натюрморт тематичності і певного настрою. Вона є головним предметом натюрморту, що потребує особливої уваги, особливого вивчення.

Потрібно досягнути точності в малюнку маски: перспективної побудови, портретної схожості. Якщо маска розташована в глибині постановки, це повинно бути передано. Треба пам'ятати про щільність білого, зануреного в середу.

Працюючи над маскою, потрібно вірно уловити відтінки її кольору, виявивши їх взаємозв'язок з кольорами освітлення і оточення.

Форму маски треба ліпiti, намагаючись показати її конструкцію, визначити її площини і грані. Пам'ятайте про те, що навіть округлі форми мають майданчики. Важливим для передачі великої форми є відбір деталей маски.

Треба подбати про цілісність і пластичність виразності форми маски, цілісності сприйняття етюдів.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 4.

Велика гіпсова голова (гризайль). (20 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Тривалий етюд великої гіпсової голови підведе підсумок вивченню форми

голови людини по гіпсовим зліпках.

Однobarвність гризайлі і однотонність гіпсової голови дозволять повністю зосередитися на ліпленні форми голови з виявленням її конструкції і анатомічної будови. Етюд корисний для вивчення пластичного характеру форми голови людини.

Успішність роботи багато в чому буде залежати від послідовно грамотного виконання етюду. Важливим завданням є добре закомпонована голова та передача характеру голови. Тому до того як приступати до роботи фарбами, необхідно зробити міцний малюнок, точно передати нахил і поворот голови, її пропорції.

Ліплення форми голови потрібно починати з виявлення великої форми, великих площин, виділення головного. Подальша уважна проробка форми повинна супроводжуватися відбором деталей. Прописку голови необхідно вести рівномірно. Не можна, щоб одна частина голови перебувала в початковій стадії ведення роботи, а інша частина в завершеному. Форму деталей особи потрібно ліпити з урахуванням їх анатомічної будови.

На будь-якій стадії ведення роботи в складній формі голови повинна бути акцентована велика форма і її пластичний взаємозв'язок з деталями, повинні підкреслюватися просторові плани. Також на всіх стадіях повинен прочитуватися зв'язок голови з середовищем. На етапі узагальнення потрібно домогтися ясного виявлення великої форми голови, цілісності етюду.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 1.

Нескладний осінній натюрморт. (8 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Етюд нескладного осіннього натюрморту служить повторенням раніше пройденого матеріалу. Завдання передбачає активізації емоційного сприйняття натури. В етюді потрібно виявити декоративність овочів, фруктів, листя, передати осінній настрій.

Якщо в натюрморт включений букет квітів, важливо передати не тільки об'єм окремих квітів, а й букета в цілому, просторово вирішити форму букета.

При написанні квітів, листя, фруктів не можна захоплюватися їх зовнішньою «красивістю», а потрібно передати існуючу в натурі справжню красу ситуації, безпосередньо побачене явище.

Робота над осіннім натюрмортом вимагає швидкості, так як живі фрукти,

овочі, а тим більше листя і квіти скоро в'януть, втрачаючи форму, змінюючи колір. З огляду на це, потрібно навчитися енергійно «розкривати» полотно, потім в першу чергу прописувати те, що може змінитися.

Успішно виконати завдання допоможе активна самостійна робота, в тому числі і на пленері. Писати квіти і фрукти, треба прагнути до звучного і виразного колірною рішення, свіжості сприйняття натури.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 2.

Натюрморт в ускладнених умовах освітленості. (8 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Натюрморт може бути поставлений проти світла на тлі вікна і пейзажу за ним або освітлений теплим електричним світлом. Метою даного завдання є навчитися переконливо вибудовувати колірні відношення при зображенні натури в нестандартних умовах освітленості.

Якщо натюрморт поставлений проти світла, колірна насиченість предметів ослабне і посилиться тональний контраст. Основним завданням в цьому випадку буде знаходження вірних тональних відносин між плямами предметів, конструкції вікна і елементів пейзажу за вікном. Відчуття простору досягається правильним тональним розривом між предметами, вікном і пейзажем. Важливим є не тільки переконлива передача повітряної перспективи і освітлення в контражурі, але і передача стану середовища, загального настрою. Важлива і цілісність плям, їх пластичний взаємозв'язок.

При виконанні етюд натюрморту, освітленого електричним світлом, на передній план виходять колірні завдання. Тепле світло лампочки не тільки змінював відтінок кольору предметів. Вно може посилити або послабити насиченість кольору окремих предметів та постановки в цілому. Теплий колір світла, як ми знаємо, посилює теплі кольори, змушуючи їх «горіти», а колірну звучність холодних послаблює.

Вірність загального колористичного ладу етюд буде багато в чому залежати від точності в передачі незвично сильного кольорового контрасту між холодними тінями і освітленими золотистим електричним світлом поверхнями предметів. Цей колірний контраст, доходить часом до декоративного звучання, та є найбільшою складністю в побудові колориту етюд. Щоб вірно передати кольори постановки, необхідно дивитися етюд на відстані, порівнюючи його з натурою. Особливо часто слід це робити на початковому етапі роботи.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

4 СЕМЕСТР

Семестр присвячений вивченню живої голови людини. Метою семестру є засвоєння професійних основ в роботі над головою. Завданнями є виявлення

характеру і переконливого ліплення форми голови кольором, передача простору і нерозривної єдності голови з середовищем.

Етюди голів треба виконувати з підмальовкою, намагаючись максимально його використовувати. Бажано працювати різноманітно за характером письма: великим і більш дрібним мазком, в тінях – тонким шаром, а на світлі – пастозним.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема 1.

Голова натурника (гризайль). (16 год.)

Розмір: 60x70 см.

Матеріал: полотно, олія.

Живопис голови і фігури людини є складним завданням, приступаючи до якого потрібно мати хорошу підготовку в малюнку. Виконання етюдів гризайлю є дуже корисною справою. Уміння засобами тону будувати об'ємну форму в просторі і знання анатомії в подальшому підкажуть, як покласти потрібний колір на своє місце.

Кожна людина має характерну зовнішність, тобто індивідуальні, властиві тільки їй риси обличчя, усього зовнішнього вигляду. Кожна людина має особливу манеру сидіти або стояти, ходити, жестикулювати. Рухи і міміка обличчя людини виявляють її характер і психологічний стан. Передача цих відмінних ознак в портреті визначає його схожість з моделлю і його психологічну виразність.

Завдання в гризайльному етюді живої голови ставляться такі ж, що і в гризайльному етюді гіпсової голови. До них додається вимога передати тоном різну забарвленість поверхонь голови і одяжі, відмінність в матеріальності цих поверхонь.

Як і перші малюнки, перші етюди голови виконуються з чоловічої моделі, що має ясні великі риси обличчя. Яскравість характеру моделі допомагає краще передати схожість. Велика виразність конструктивної і анатомічної будови голови в чоловічих моделях допоможе переконливіше виліпити форму.

Працюючи над формою голови, весь час треба порівнювати між собою парні форми. Велику увагу треба приділити цілісності форми голови.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 2.

Голова натурника. (24 год.)

Розмір: 60x70 см.

Матеріал: полотно, олія.

Приступаючи до виконання етюдів голови кольором, потрібно розуміти,

що видимий колір людського тіла складний, необхідно також розуміти, яка природа його складності. Ми знаємо, що кольори предметів видно нам збагаченими колерним впливом освітлення, колерним взаємозв'язком з навколишнім середовищем. Але і саме по собі оголене тіло людини в межах її основної окраски має велику кількість колірних відтінків. Вони виникають завдяки різній глибині розташування кровоносних судин, наявності жирового покриву, характеру шкіри.

Колір шкіри щік і шиї, кистей рук і живота, стегон і ступень помітно розрізняється. У великій мірі колір шкіри залежить від того, наскільки людина від природи білошкіра або смуглява і в якій мірі вона засмагла. Крім того, колір шкіри залежить від віку людини і від способу її життя. Наприклад, колір ніжної шкіри дитини буде різуче відрізнятися від землистого кольору шкіри старого, колір шкіри людини інтелігентної професії від кольору шкіри людини важкої робітничої професії.

Матеріально і жваво написати тіло людини неможливо без передачі його колірною багатства. Тіло, написане одноколірне, сприймається неживим, пластмасовим. Тому особливого значення в живописі оголеного тіла набуває вміння «набирати» колір тіла з кольорових відтінків.

В живописі необхідно враховувати зміну кольору зображуваного об'єкта в залежності від кольору оточення. При написанні тіла людини важливо точно визначати ці зміни. Якщо, наприклад, голову одної і тої людини спостерігати на тлі драпіровок різного кольору, то колір її обличчя буде змінюватися в бік відтінку, додаткового до кольору фону, особливо якщо колір фону насичений. При цьому буде змінюватися також світлість обличчя: на тлі світлої драпіровки воно буде сприйматися більш щільним, на тлі темної драпіровки більш світлим.

Зміни кольору тіла залежать також від безлічі рефлексів. Наприклад, у оголеної фігури, що стоїть на драпіровці теплого кольору, з'являться відповідні теплі відтінки на ногах. На колір верхньої частини фігури будуть активніше впливати кольори стін і стелі.

Отже, колір тіла людини складний і повинен визначатися тільки в зв'язку з оточенням. При цьому потрібно дивитися широко, порівнюючи кольорові плями між собою.

Для етюдів голови натурника ставиться модель з великими виразними рисами обличчя. Завдання – виліпити голову кольором, підкреслюючи її велику форму, конструкцію, передати її характер. Деталі голови повинні бути пророблені, але повинен бути проведений їх відбір. Форма голови повинна бути вирішена просторово.

Голова це складна форма, що складається з площин. Тому форма голови ліпиться в основному різними по характеру мазками, кожен з яких повинен фіксувати певну площину голови. Таке відповідальне ставлення до кожного мазку, до його кольору, допоможе швидше розвинути розуміння конструкції форми голови, колірної взаємодії зв'язку форми із середовищем,

принципів побудови форми кольором взагалі.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 3.

Голова натурниці. (24 год.)

Розмір: 60x70 см.

Матеріал: полотно, олія.

Етюд виконується для поглиблення і закріплення отриманих знань. Послідовність ведення роботи потрібна бути такою: скомпонувавши голову, треба зробити переконливий малюнок, виявивши характер моделі, написати звучний підмальовок, широко і в повну силу взявши основні кольорові плями.

Подальше ліплення форми потрібно вести з метою не тільки більш конкретної проробці форми, наміченої в підмальовку, але і для уточнення основних кольорових акордів постановки, їх ускладнення і збагачення. Кожна деталь повинна писатися як частина великої форми, підпорядкованої їй, кожна намічена кольором площина – як частина загального колористичного ладу. В етюді необхідно провести відбір деталей, підкреслити конструкцію форми голови. Голова повинна бути виліплена просторово, пов'язана в живописному вирішенні з фоном.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 4.

Голова натурниці в головному уборі. (12 год.)

Розмір: 60x70 см.

Матеріал: полотно, олія.

Головний убір підкреслює індивідуальність портретованого, надає постановці тематичність, створює емоційний настрій.

Потрібно знайти відповідний образу формат і композиційне рішення, максимально виявити пластичну характеристику моделі. При цьому слід враховувати, що в тій чи іншій мірі форма головного убору визначається формою голови.

Головний убір може вносити декоративне звучання в характер натурної постановки. В цьому випадку декоративність колористичного рішення потрібно вміло поєднувати з об'ємом голови.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Тема 1.

Натюрморт з гіпсовою головою. (8 год.)

Розмір: 60x80 см.

Матеріал: полотно, олія.

Гіпсова голова вносить певне смислове звучання в натюрморт. Натюрморти з гіпсовими головами часто називають натюрмортами з атрибутами мистецтв. У них, крім зліпків з відомих скульптур, вводять палітри, кисті, тюбики з фарбами, книги, рулони паперу, глечики витонченої форми тощо. Ці предмети набувають в даному натюрморті особливу символічну значимість.

Завдання є складним по комплексу задач у ньому. Ретельно продуманої і цікавою повинна бути композиція натюрморту. В етюді потрібно виявити матеріальність предметів, простір, характер освітлення і середовища. Але основні завдання пов'язані з написанням гіпсової голови, яка є головним предметом постановки.

Працюючи над головою, необхідно добитися точної передачі її характеру, анатомічної будови, показати конструкцію її форми, просторово вирішити форму голови.

Ліплення форми гіпсової голови повинно вестися з урахуванням колірного впливу оточення і освітлення. Писати біле кольором, особливо таку складну форму, як голова, саме по собі є важкою задачею; необхідно весь час порівнювати між собою кольори різних ділянок, площин голови.

Треба дуже уважно поставитися до визначення тональних відносин гіпсової голови і оточення. Щоб голова не була занадто темна, або занадто світлою та «випадала» з середовища. Щоб голова сприймалася у середовищі, важливо також точно передавати її торкання із середовищем.

Завершуючи роботу над натюрмортом, треба впевнитися в тому, що голова виглядає як ціле, інші предмети, що входять до натюрморту, підпорядковані голові, що етюд загалом справляє цілісне враження.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Академічний живопис»

3 семестр

3 семестр разом 120 год. з них: практичні заняття – 68 год., самостійна робота – 16 год., МК – 6 год., семестровий контроль – 30 год.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою маскою лева. 18 б.	Тема 1. Нескладний осінній натюрморт. 5 б.
Тема 2. Натюрморт в неглибокому просторі. 18 б.	Тема 2. Натюрморт в ускладнених умовах освітленості. 5 б.
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою маскою людини. 18 б.	
Тема 4. Велика гіпсова голова (гризайль). 20 б.	
Разом – 74 б.	Разом – 10 б.
МК – 25 б.	
Разом – 109 б. (коефіцієнт визначення успішності – 1,81)	
Екзамен – 40 б.	
наприклад: 109 балів : 1,81 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б. А за шкалою ECTS	

4 семестр

4 семестр разом 90 год. з них: практичні заняття – 76 год., самостійна робота – 8 год., МК – 6 год.

Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Голова натурника (гризайль). 18 б.	Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою. 5 б.
Тема 2. Голова натурника. 22 б.	
Тема 3. Голова натурниці. 22 б.	
Тема 4. Голова натурниці в головному уборі. 16 б.	
Разом – 78 б.	Разом – 5 б.
МК – 25 б.	
Разом – 108 б.	
коефіцієнт визначення успішності – 1,08; наприклад: 108 балів : 1,08 = 100 б. А за шкалою ECTS	

V. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Академічний живопис» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (із застосуванням визначеного коефіцієнта). Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. IV).

Поточний контроль (оцінка роботи на практичних заняттях) здійснюється у вигляді перегляду по завершенні кожної теми практичних занять. За завершеної роботи студент отримує максимально 10 балів, як що робота недороблена бали знижуються пропорційно завершеності роботи. Отриманий на перегляді бал підсумовується з балом за відвідування. Самостійна робота оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за кожну тему самостійної роботи 5 балів. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Модульний контроль здійснюється у вигляді перегляду. На перегляді кожна тема практичних занять та самостійної роботи розглядається (оцінюється) окремо відповідно критеріям оцінювання МК (перегляд) та вираховується середньоарифметичний бал. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Екзамен здійснюється відповідно до окремої програми, максимальна кількість балів яку студент отримує на екзамені дорівнює 40 балам.

Студенти мають право на додаткові бали, відповідно до критеріїв додаткового оцінювання студентів, які додаються після остаточного підрахунку рейтингового балу.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у 4-бальну шкалу та шкалу ECTS подано у таблицях.

Критерії оцінювання МК (перегляд)

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Відповідність завданню (розмір, матеріал)	5
2	Композиційне рішення	5
3	Передача пропорцій, конструктивна побудова	5
4	Передача об'єму, колерне та тонове рішення	5
5	Завершеність роботи	5
	Всього	25

Критерії додаткового оцінювання студентів

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Участь у виставковому проекті в межах університету, участь у проведенні майстер-класу	5
2	Участь у виставковому проекті, творчому конкурсі, підтверджена каталогом, роздрукованою з сайту заходу, афішею чи буклетом (поза межами університету)	5
3	Персональна виставка підтверджена каталогом, роздрукованою з сайту заходу, афішею чи буклетом (поза межами університету)	10

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

3 семестр			
Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
Відвідування практичних занять	1	34	34
Робота на практичних заняттях	10	4	40
Самостійна робота	5	2	10
МК (перегляд)	25	1	25
Підсумковий рейтинговий бал			109
Екзамен			40
коєфіцієнт визначення успішності – 1,81; наприклад: 109 балів : 1,81 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б. А за шкалою ECTS			

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю**

4 семестр			
Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
Відвідування практичних занять	1	38	38
Робота на практичних заняттях	10	4	40
Самостійна робота	5	1	5
МК (перегляд)	25	1	25
Підсумковий рейтинговий бал			108
коєфіцієнт визначення успішності – 1,08; наприклад: 108 балів : 1,08 = 100 б. А за шкалою ECTS			

Розподіл балів, які отримують студенти

3 семестр										
Поточне тестування та самостійна робота						МК (перегляд)	Загальна кількість балів без урахування коєфіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коєфіцієнта	Екзамен
Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль 2.						
T1	T2	T3	T4	T1	T2					
18	18	18	20	5	5	25	109	1,81	60	40
коєфіцієнт визначення успішності – 1,81; наприклад: 109 балів : 1,81 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б. А за шкалою ECTS										

Розподіл балів, які отримують студенти

4 семестр								
Поточне тестування та самостійна робота					МК (перегляд)	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль 3.				Змістовий модуль 4.				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т1				
18	22	22	16	5	25	108	1,08	100
<p>коефіцієнт визначення успішності – 1,08; наприклад: 108 балів : 1,08 = 100 б. А за шкалою ECTS</p>								

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Академическое обучение изобразительному искусству / Шаров В.С. – М.: Эксмо, 2013. – 648 с.: ил.
2. Акварельная живопись / Кальнинг А. К. – М.: Искусство, 1968.
3. Беда Г. В. Живопись. – М.: Просвещение, 1986.
4. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты. – М.: Просвещение, 1981.
5. Бесчастнов Н. П., Кулаков В. Я. И др. Живопись. – М.: Владос, 2007.
6. Волков Н. Н. Цвет в живописи. – М.: Искусство, 1965.

Додаткова:

7. Голубева О. Л. Основы композиции. – М.: Искусство, 2004.
8. Иогансон Б. В. Молодым художникам о живописи. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1959.
9. Кальнинг А. К. Акварельная живопись. – М.: Искусство, 1968.
10. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись. – М.: Академия, 2000.
11. Техника живописи / Киплик Д. И. – М.: «Сварог и К», 2002. – 357 с.
12. Унковский А. А. Живопись. Вопросы колорита. – М.: Просвещение, 1980.
13. Школа изобразительного искусства. – М.: Изобразительное искусство, 1986. Т. 1-3.
14. Шорохов Е. В. Основы композиции. – М.: Просвещение, 1979.
15. Яшухин А. П. Живопись. – М.: Просвещение, 1985.